

Р Е Ш Е Н И Е

№ 216

гр. София, 28.05.2020 г.

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

Върховният касационен съд на Република България, Второ наказателно отделение, в публично заседание на петнадесети ноември през две хиляди и деветнадесета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Жанина Начева

ЧЛЕНОВЕ: 1. Бисер Троянов

2. Петя Шишкова

при секретаря Ил. Рангелова в присъствието на прокурора Комов изслуша докладваното от съдия Ж. Начева наказателно дело № 1020 по описа за 2019 г. и за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационното производство е образувано по жалби на подсъдимия Л. М. Д. и неговия защитник против решение № 278 от 1.07.2019 г. на Софийския оперативен съд по в. н. о. х. д. № 884/2018 г.

В жалбата на подсъдимия Д. и допълнението към нея са изложени твърдения, съпътствани от многобройни позовавания на решения на Европейския съд по правата на човека, че съдия от състава, разглеждал делото на въззивна инстанция, е бил предубеден, което го е лишило от правото на справедлив процес по чл. 6 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (Конвенцията); в нарушение на изискванията по чл. 141, ал. 2 НПК на досъдебното производство не му е бил предявен протокол за разпит и предоставена възможност да постави писмено въпроси на свидетел с тайна самоличност; мотивите на Софийския апелативен съд са неясни, абстрактни и противоречиви; подсъдимият е произволно осъден, без доказателства да е извършителят на престъпленията; присъдата е постановена в нарушение на презумпцията за невиновност и въз основа на лъжливите показания на св. Д. – лице, участвало в престъплението, което обуславя неговата заинтересованост и осъждане, основано на „оговор”; уличаващите показания на св. Д. целят лично отмъщение; съдът е кредитирал показанията на св. Ц., дадени по „слух”; не се е произнесъл по надлежно направени искания; приел е за установени факти, посочени в мотивите на присъдата, които не отговарят на свидетелски показания (св. П., св. П. и св. Л.); по делото липсват доказателства колко на брой и кои са лицата, присъствали на мястото, не е установено оръжието, респ. следи по него, не е изследван своевременно автомобилът, който е управлявал подсъдимият, а по този начин недопустимо е била прехвърлена и тежестта на доказване. Направено е искане за отмяна на въззивното решение и оправдаване по обвиненията.

В жалбата на защитника са отбелязани касационните основания по чл. 348, ал. 1, т. 1-3 НПК. Изложени са съображения, че липсват надлежни мотиви, тъй като от

формално представените не се установява авторството на подсъдимия и изпълнено задължение по чл. 339, ал. 2 НПК; съдът не е извършил внимателна проверка на показанията на св. Д., които неоснователно е оценил като достоверни; не е пояснил въз основа на кои точно доказателства е направил извод, че обвинението е доказано по несъмнен начин; приел е за установено авторството в нарушение на чл. 303, ал. 1 НПК; внасянето на обвинителния акт преди да е връчено постановлението за частично прекратяване по отношение на друг обвиняем е лишило подсъдимия Д. от възможност да упражни правото си по чл. 243 НПК и да го обжалва; материалният закон е бил нарушен с осъждането на подсъдимия при отсъствието на несъмнени доказателства да е извършил престъпленията. Направено е искане за отмяна на решението и оправдаване на подсъдимия или връщане на делото за ново разглеждане.

В съдебно заседание защитникът (адв. Х.) на подсъдимия Д. поддържа жалбата с обема от доводи, изложени в нея.

Повереникът на частните обвинители и граждански ищци намира решението на въззивния съд за правилно и законосъобразно.

Прокурорът от Върховна касационна прокуратура дава заключение, че жалбата е неоснователна и решението следва да бъде оставено в сила.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите в жалбите, съображенията на страните и извърши проверка на атакувания съдебен акт в пределите по чл. 347, ал. 1 от НПК, намери следното:

С присъда № 71 от 23.03.2018 г. на Софийския градски съд по н. о. х. д. № 3553/2015 г. подсъдимият Л. М. Д. е признат за виновен в това, на 8.01.2009 г. в местността „Е.“, между [населено място] и [населено място], [община], умишлено да е умъртвил Ю. Г. Л., поради което и на основание чл. 115 НК и чл. 54 НК е определено наказание от осемнадесет години лишаване от свобода.

Подсъдимият Л. М. Д. е признат за виновен и в това, на 12.04.2009 г. в землището на [населено място] (местността „К. д.“) умишлено да е умъртвил И. П. П. и деянието е извършено след като подсъдимият е извършил друго умишлено убийство - по чл. 115 НК, за което не е постановена присъда, затова и на основание чл. 116, ал. 1, т. 12 вр. чл. 115 НК и чл. 54 НК е определено наказание доживотен затвор. На основание чл. 23, ал. 1 НК е наложено общо, най-тежкото наказание – доживотен затвор. Определен е специален режим.

Подсъдимият е осъден да заплати на гражданските ищци – А. И. Л. и Г. С. Л., съответно сума от 150 000 (сто и петдесет хиляди) лева за всеки поотделно, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди.

В тежест на подсъдимия са възложени разноските по делото.

С решение № 278 от 1.07.2019 г. на Софийския апелативен съд по в. н. о. х. д. № 884/2018 г. присъдата е потвърдена. Подсъдимият е осъден да заплати разноски, направени във въззивното производство.

Касационните жалби са неоснователни.

На първо място следва да бъде обсъдено направеното оплакване от подсъдимия за предубеденост на член на въззивния съдебен състав – нарушение на чл. 29, ал. 2 НПК и чл. 6 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи в аспекта на правото на подсъдимия на безпристрастен съд. Решаването на делото от незаконен състав по смисъла на чл. 348, ал. 3, т. 3 НПК е процесуално нарушение от категорията на т.нар. ”абсолютни” процесуални нарушения и негова безусловна последица е отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане.

Оплакването за предубеденост на член от състава на въззивния съд, разгледал и решил делото по същество, жалбоподателят свързва с участие на съдия В. И. в съдебен състав, който на досъдебното производство се произнесъл по мярката за неотклонение

на друг обвиняем – В. С. Я.. В мотивите на определението било записано, че доказателствата сочат подсъдимия Д. като извършител. Това довело до нарушение на правото на справедлив процес по чл. 6 от Конвенцията.

Проверката не оправдава опасението на подсъдимия. Съдия В. И. действително се е произнасяла по повод искане за изменение на мярката за неотклонение на обвиняемия В. С. Я., която е била отменена с постановеното определение от 9.07.2010 г. на Софийския градски съд по н. ч. д. № 3186/2010 г. (л. 191, т. 4, пр. пр. 1018/09 г.). В мотивите на определението липсват съображения на съда и изводи за авторството на подсъдимия или негово виновно поведение. Пресъздавани са единствено изявления на свидетели, в т. ч. на показания на подсъдимия съобразно процесуалното му качество към този момент от развитието на наказателното дело. Използваните формулировки с нищо не подкрепят смисъла, придаван им от жалбоподателя и не са от естество да обосновават наличие на основателна причина за съмнение в личната безпристрастност на съдията, който е участвал в състава, разгледал делото на въззивна инстанция. Ето защо, Върховният касационен съд, като не открива каквито и да било белези за предубеждение, намира за неоснователно оплакването за нарушение на правото на безпристрастен съд като гаранция за справедлив процес по смисъла на чл. 6 от Конвенцията и решение, постановено от незаконен състав.

В жалбата на подсъдимия и на неговия защитник се съдържат поредица от доводи със сходно съдържание, които могат да бъдат обсъдени заедно.

Според защитника, от мотивите на въззивното решение не става ясно какво съдът е приел за установено по въпроса за участието в изпълнителното деяние на неустановеното по делото лице, което приравнява на липса на мотиви. Подсъдимият определя мотивите като неясни и противоречиви, стъпвайки на собственото си твърдение за разминаване между показания на свидетели и факти, които съдът приел за установени.

Посочените доводи, макар и представени в контекста на процесуално нарушение, са част от пространната аргументация на жалбоподателя за необоснованост на фактическите констатации на съда, че подсъдимият е извършителят на всяко от двете престъпления. По тази линия са и развитите съображения, с които се противопоставят на оценените като достоверни доказателствени материали, в частност на показанията на св. Д., послужили да бъдат изведени съществени факти и обстоятелства по делото. Софийският апелативен съд обаче притежава суверенното правомощие да преценява по свое вътрешно убеждение доказателствените материали и да установява въз основа на тях фактологията на деянието. Ето защо твърденията, че неоснователно е кредитирал показанията на св. Д., а показанията му не се подкрепяли от други доказателства, се отнасят до тяхната преценка, която не подлежи на контрол в настоящото производство. Извън обхвата на касационна проверка са и въпросите от фактическо естество какво се установява от показанията на свидетелите (П., св. П. и св. Л.), както дали фактическите обстоятелства отговарят на събраните по делото доказателства.

Софийският апелативен съд законосъобразно се е произнесъл в пределите на обвинението, изследвайки самостоятелно инкриминираното поведение на подсъдимия. При установяване на правно значимите факти не е допуснал съществени нарушения на процесуалните правила, които регулират събирането, проверката и оценката на доказателствата като елементи от доказателствената дейност, предназначени да гарантират правилно формиране на вътрешното съдийско убеждение. В мотивите са представени пространни съображения относно процесуалната годност на доказателствените материали да послужат като източници на релевантните факти, кои от тях и защо съдът приема за достоверни и кои от тях и защо счита за недостоверни

(изцяло или частично). Софийският апелативен съд обстойно е обсъждал показанията на св. Д., когото разпитал непосредствено в съдебно заседание с участието на подсъдимия и неговите защитници, разполагащи с възможност да задават и въпроси. Показанията е оценил като еднопосочни, вътрешно противоречиви и логични, отчитайки обема от установените конкретни обстоятелства, при които св. Д. пряко наблюдавал поведението на подсъдимия. За възприетите действия посредством тези показания, които очертавали специфики от механизма на умъртвяване на всеки от пострадалите и използването за това средство, съдът е открил подкрепа в обективно установените увреждания, изяснени с помощта на специалните знания на експертите. Показанията на св. Д. са били обсъдени в съвкупност с писмените материали и показанията на останалите свидетели съобразно логическата им връзка и зависимост. Доводът на подсъдимия, че уличаващите показания на св. Д. са били мотивирани от желание да му навреди заради показания на подсъдимия като свидетел по друго дело, ефективно е бил изследван и отхвърлен с достатъчно подробни съображения. Софийският апелативен съд внимателно е анализирал и показанията на св. Д. и на св. З. (л. 13 от мотивите). Оценил ги е като недостоверни и резултат от усилията им да изградят алиби на подсъдимия за инкриминираната дата на извършеното престъпление. В крайна сметка е констатирал, че свидетелките не са предоставили релевантна информация за обстоятелства, свързани с поведението на подсъдимия след времеви отрязък - 19.30 ч. на 8.01.2009 г. Липсва свидетелстване „по слух”, когато е изяснен източникът на информацията, за която свидетелят е давал показания. Възражението в този смисъл на подсъдимия е неоснователно. Софийският апелативен съд разполага с правомощия сам да преценява необходимостта от събиране на доказателства от значение за правилно решаване на делото по същество. В рамките на въззивното разглеждане основните доказателствени искания, направени от подсъдимия Д. и неговите защитници, са били удовлетворени. Фактът, че по делото не е било намерено точното оръжие, използвано за убийството на пострадалия Л. и на пострадалия П., не нарушава презумпцията за невиновност - основна процесуална гаранция на правото на защита, закрепена в чл. 16 НПК. Средството за извършване на съответното престъпление е било изяснено по друг доказателствен път – посредством оценените като достоверни свидетелски показания и с помощта на експертните заключения, както от вещественото доказателство (куршум), иззето с протокол за оглед на местопроешествие и надлежно приобщени към материалите по делото (убийството на Ю. Л.). Съобразно разпоредбата на чл. 14, ал. 2 НПК доказателствата и средствата за тяхното установяване нямат предварително определена сила. Оплакването, че съдът е изградил фактическите си изводи при условията на „оговор” и се е основавал на предположения в нарушение на забраната по чл. 303, ал. 1 НПК, не се оправдават от съдържанието на въззивното решение.

Всички ясно формулирани доводи и възражения, с които подсъдимия и неговите защитници са опровергавали обосноваването на фактическото заключение за извършителя на престъплението, са били ефективно разисквани. В съответствие с изискванията на чл. 339, ал. 2 НПК въззивният съд надлежно е посочил основанията, поради които не ги възприема. Не е подминат и доводът за нарушено право на защита на подсъдимия Д., тъй като обвинителният акт бил внесен без да му е осигурена възможност да обжалва постановление за прекратяване на наказателното производство по отношение на друг обвиняем. В мотивите той е получил ясен, точен и пространен отговор.

В пределите на фактическите положения, приети за установени, са изведени съставомерните признаци на престъплението в обективно и субективно отношение.

Правните изводи са надлежно мотивирани и законосъобразни. Материалният закон не е бил нарушен, а е приложен правилно.

В жалбите не се изтъкват конкретни съображения във връзка с касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 3 НПК.

Софийският апелативен съд се е съгласил с обстоятелствата, взети предвид от първоинстанционния съд при индивидуализация на наказанието на подсъдимия за престъплението по чл. 115 НК, добавяйки към категорията на отегчаващите и проявата на упоритост от страна на подсъдимия Д. при преследване на престъпния резултат – смъртта на пострадалия Л.. Съвкупността от отчетените обстоятелства и тяхната относителна тежест не разриват очевидно несъответствие с определеното по размер наказание от осемнадесет години лишаване от свобода за това престъпление.

При собствена преценка на определеното наказание по вид за престъплението по чл. 116, ал. 1, т. 12 НК и съблюдавайки изискванията на чл. 57, ал. 1 НК, въззивният съд отново е изследвал предпоставките по чл. 38а, ал. 2 НК. Предвид установените по делото факти, очертаващи конкретния механизъм на посегателство срещу живота на пострадалия П. (хладнокръвно произведен изстрел директно в лявото слепоочие), избора на отдалечено място и високото ниво на проявление на квалифициращото обстоятелство с оглед краткия период от три месеца, отделящ деянието от предходно извършеното убийство на пострадалия Л., съдът е мотивирал законосъобразния извод, че извършеното престъпление съдържа белези на изключително тежко по смисъла, който последователно е изяснен в практиката на Върховния съд (напр. Решение № 450/97 г. по н.д. № 187/97 г.). Посочените обстоятелства безусловно характеризират негативно и личността на дееца, очертана също от данните за предходните му осъждания и последователно предприетите действия, непосредствено след деянието за изкопаване на дупка и заравяне на трупа в нея. Те, наред с подбудите на подсъдимия за извършване на престъплението, са послужили като основание за извода, че целите по чл. 36 НК не могат да бъдат ефективно постигнати с по-леко по вид наказание. Върховният касационен съд намира, че не е изправен пред явна несправедливост на наказанието, която да обуславя намеса по касационен ред. Решението на Софийския апелативен съд следва да бъде оставено в сила.

По изложените съображения Върховният касационен съд, на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 НПК

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 278 от 1.07.2019 г. на Софийския апелативен съд по в. н. о. х. д. № 884/2018 г.

Настоящото решение не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: